

bono perseverantiae, in libro de correptione et gratia, in epist. 105. ad Sixtum, et alibi passim. Ex S. Prospero in secundo libro de vocatione gentium cap. 1. et ult. in libro contra collatorem extremo, et in responsione ad capitula Gallorum. Ex sancto Fulgentio in libro de incarnatione et gratia Christi extremo. S. Gregorio lib. 1. Dialogorum cap. 8. S. Anselmo, Beda, Primasio, Sedulio, et aliis in cap. ix ad Rom. S. Bernardo in serm. 23. et 78. in Cantica, sancto Thoma in 1. part. 23. et S. Bonaventura in 1. Sent. distinct. 41. quaest. 2. quo loco scribit quidem sanctus Bonaventura, Deum praedestinare homines ob certas causas, soli sibi notas, et non ob solam voluntatem suam; sed eas causas non dicit esse ex parte operum praevisorum; intelligit autem voluntatem Dei non esse irrationalem, sed cum sapientia et consilio conjunctam, ut etiam loquitur Augustinus in Enechirido cap. 95.

Neque solum sancti isti Patres hoc affirmant, sed antiquiores et doctiores ex ipsis, quos caeteri postea secuti sunt, ad fidem Catholicam hanc sententiam pertinere tradunt, et contrariam ad Pelagianos rejiciunt. Notabo aliqua loca, ut si qui forte contra sentiant, intelligent ex iudicio sanctissimorum Patrum, in quam manifesto errore versentur.

Sanctus Augustinus in libro de bono perseverantiae cap. 18 : « Hoc inquit, scio, neminem contra istam praedestinationem, quam secundum Scripturam sanctam defendimus, nisi errando disputare potuisse. » Et cap. 23 : « Praedestinationis, inquit, hujus fides, quae contra novos hereticos nova sollicitudine nunc defenditur, numquam Ecclesia Christi non habuit. »

S. Prosper in responsione prima ad objectiones Gallorum : « Praedestinationem, inquit, Dei nullus Catholicus negat. » Et in epist. ad Ruffin. de libero arbitrio : « Praedestinationem, inquit, tam impium est negare, quam ipsi gratiae contraire. » Neque responderi potest, eum loqui de praedestinatione in genere, non de praedestinatione mere gratuita; loquitur enim de praedestinatione, quam S. Augustinus defendebat, et quam Cassianus, et alii quidam in Gallia oppugnabant.

Sanctus Petrus Diaconus in libro de incarnatione et gratia Christi extremo : « Anathematizamus, inquit, Pelagium et Coelestinum, simulque Julianum Edanensem, et qui illis similia sapiunt, praecipue libros Fausti, Gal-

liarum Episcopi, qui de monasterio Lirinensi proventus est, quos contra praedestinationis sententiam scriptos esse non dubium est. »

S. Fulgentius in libro item de incarnatione et gratia Christi cap. ult. in ipso epilogo : « Cujus, inquit, praedestinationis veritatem, quae nos ante mundi constitutionem praedestinatos in Christo testatur Apostolus, si quis detrectat cordis credulitate recipere, vel oris confessione proferre, si ante ultimum diem vitae praesentis, impietatis suae contumaciam, qua Deo vivo et vero rebellis obsistit, non abjecerit, manifestum est, eum non pertinere ad eorum numerum, quos Deus in Christo ante mundi constitutionem gratis elegit et praedestinavit ad regnum. »

His accedit publica Ecclesiae approbatio. Constat enim delatam fuisse ad Apostolicam sedem, Coelestino Pontifice, a Prospero et Hilario querimoniam, quod in Gallia presbyteri quidam doctrinam S. Augustini de praedestinatione reprehenderent. Quid autem Coelestinus rescriperit, perspicuum est ex epistola ejus ad Gallos, in qua inter caetera, posteaquam magnis laudibus sanctum Augustinum extulit, ita subjunxit : « Unde resistatur talibus, quos male crescere videmus; nefas est haec pati religiosas animas, quarum afflictione, quia membra nostra sunt, nos quoque convenit macerari. »

Et quoniam Galli respondebant, fuisse quidem a Pontifice commendatam S. Augustini doctrinam, sed non approbatos in specie libros illos duos de praedestinatione Sanctorum, et de bono perseverantiae; contra, S. Prosper in lib. contra collatorem, extremo, demonstrat, Pontificem non potuisse hos libros non approbare, cum Augustini doctrinam probaverit, et hi libri a caeteris non dissentiant; nam sententia de praedestinatione gratuita, quae in his libris accurate defenditur, disertis verbis habetur etiam in Enechir. in epist. 105. ad Sixtum, et 106. ad Paulinum.

Deinde Coelestinus in ea epist. cap. 2. ita laudat Augustinum, ut dicat, eum semper habitum a Romana Ecclesia pro Magistro optimo, et numquam eum fuisse saltem rumore sinistrae suspitionis aspersum. At quomodo ista dicere potuisset Coelestinus, si Augustinus falso scripsisset, fidem praedestinationis in Ecclesia Catholica semper fuisse; et contra eam neminem nisi errando disputare potuisse? Nam si Augustini de praedestinatione sententia falsa esset, non posset idem Augu-

stinus ab ingenti temeritate defendi, quippe qui non solum iam acriter pro falsitate certasset, sed etiam eam pro fide Catholica venditare ausus esset. Quomodo igitur Coelestinus eos, qui pro hac ipsa re Augustinum temeritatis et erroris damnabant, ita reprehendit, ut dicat, nefas esse talia audire, et Augustinum pro Magistro optimo semper habitum, nec unquam fuisse saltem rumore sinistrae suspitionis aspersum; nisi hanc ipsam de praedestinatione doctrinam, secundum Augustini sententiam, veram esse credidisset?

Post illa Coelestini tempora, cum nondum factio illa Gallorum conquiesceret, S. Leo Pontifex misit ad Concilium Arausianum certa capitula de gratia et libero arbitrio, ex libris S. Augustini verbatim decerpta, quae voluit ab Episcopis illis recipi et subscribi ut etiam factum est. Porro in illis capitulis continentur omnia fundamenta sententiae de praedestinatione gratuita, ut non possit ullus praedestinationem negare, nisi velit illis capitulis contraire.

Denique S. Gelasius in Concilio 70. Episcoporum non solum probavit omnia scripta S. Augustini, et S. Prosperi; sed etiam contra damnavit libellos Joannis Cassiani et Fausti Regiensis: cum tamen non ignoraret, potissimum contentionem inter Prosperum et Cassianum, ac deinde inter Fulgentium et Faustum, de scriptis S. Augustini de praedestinatione Sanctorum, et bono perseverantiae fuisse.

Itaque sedes Apostolica non tantum semel, sed etiam secundo et tertio adversus Pelagianorum reliquias pro defensoribus gratiae et praedestinationis sententiam tulit, ut jam haec sententia non quorumvis Doctorum opinio sed fides Ecclesiae Catholicae dici debeat: id quod in sequenti capite adhuc apertius, Deo juvante, monstrabitur.

CAPUT XII.

Idem probatur rationibus ex Scriptura, et traditione depromptis.

Proponamus ultimo loco rationes, non ex sola speculatione nostra, sed ex ipsis sacrae litterarum, et traditionis Ecclesiasticae fontibus derivatas.

(1) Marc. XVI. 16. — (2) Philip. I. 29. — (3) I Corin. IV. 7.

Prima ratio. Sine fide nemo salvari potest: *Qui enim non crediderit, condemnabitur*, Marc. ult. (1). Fides autem donum Dei est, quod non omnibus datur, et his tantum quibus eam Deus donare voluerit: *Vobis enim* (inquit Apostolus ad Philip. 1.) *donatum est pro Christo, non solum ut in illum credidisset etiam ut pro illo patiamini* (2). Igitur soli illi salvantur, quos Deus gratis salvari decreverit. Praeservit vero Deus ante mundi constitutionem, quibus salutem gratiae daturus esset, et hoc ipsum ab ipsa aeternitate decrevit, et praedestinavit, cum Dei scientia et proposito aeterna et immutabilia sint. Igitur vera est sententia S. Augustini de gratuita praesentia et praedestinatione divina.

Ad hanc rationem duobus modis responderi solet, sic tamen ut modus uterque et Scripturis repugnet, et a Pelagiana haeresi non recedat. Primum igitur aliqui respondent, finem esse donum Dei, sed hoc donum his omnibus dari, quos Deus praevideat pro bonum usum liberi arbitrii dispositos fore ad illud donum recipiendum, hoc est, qui fecerint ante, quod in se est, ex viribus naturae.

Haec responsio manifeste incidit in illam damnatam sententiam Pelagianorum, gratiam secundum merita nostra dari, ut copiose tractabimus in vi. lib. cap. 4. 5. et 6. meritum enim appellant Patres in hac quaestione quodlibet opus bonum, ratione cujus gratia, vel auxilium homini datur, ut patet ex August. in lib. ii. ad Bonifacium cap. 8. et ex prospero lib. contra Collatorem, cap. 6. et praeter alia argumenta, refellitur ista solutio ex orationibus Ecclesiae, quae funduntur pro infidelibus, et persecutoribus. Si enim Deus ordinarie fidem donaret his, quos ex bono usum liberi arbitrii dispositos esse videret frustra oraretur pro infidelibus, maxime obstinatis et persecutoribus. Praeterea si res ita se haberet, initium salutis esset ex nobis, et petenti Apostolo: *Quis te discernis? Quid habes quod non accepisti?* I ad Corinth. iv (3). responderi posset: discernit me bonus usus liberi arbitrii, et hoc modo gratia non omnino esset indebita, ac per hoc non omnino esset gratia.

Dicunt ergo alii, fidem esse donum Dei, sed non omnibus dari, quia non omnes eam volunt accipere (Deum enim omnes vocare, et auxilium sufficiens omnibus praebere, quo

possint credere, si velint (proinde prædestinationem pendere ex provisione boni usus gratiæ sufficientis. Illos enim esse prædestinatos, quos Deus prævidit cooperaturos gratiæ sufficienti, et inde credituros; illos esse reprobatos, quo prævidit gratiæ sufficienti non cooperaturos, et inde non credituros.

At hæc solutio repugnat aperte sacris literis. Nam tametsi pie credamus, omnibus dari pro loco et tempore auxilium sufficientem, quo possint credere, tamen Scriptura docet, re ipsa non credere, nisi illos qui habent auxilium efficax, quo fit ut homo non solum possit credere, sed etiam credat, et hoc auxilium non omnibus dari; nam in primis Joan. vi. Dominus ait: *Omnis qui audivit a Patre meo, et didicit, venit ad me.* Et ibid.: *Omne quod dat mihi Pater, venit ad me.* Et Joan. x: *Vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis* (1). Ubi videmus causam reddi, cur Judæi isti non crederent, non quia non haberent auxilium, quo possent credere; quorsum enim Dominus illis prædicaret, signa coram eis faceret, hortaretur eos ad fidem, reprehenderet, et inexcusabiles diceret, si non dedisset eis auxilium, quo possent credere? Sed quia, non habent gratiam illam, quæ ita suadet ut persuadeat, et ideo non habuisse gratiam illam, quia non erant de electis ovibus, neque dederat eos Pater filio, et ideo ibidem addidit: *Nemo potest ad me venire, id est, sine dubio nullus veniet, nisi Pater traxerit eum.* Nam (ut diximus) venire poterant absolute, sed dicuntur non posse, quia certum erat et infallibile, non venturos. Quare ibid. Dominus citans Isaïam ait: *Est scriptum in Prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei.* Quorum verborum ille est sensus, omnes qui credunt, docentur a Deo, proinde nemo credit, nisi a Deo doctus, id est, tractus et persuasus a Patre.

Deinde Matth. xi. idem Dominus ait: *Confiteor tibi, Pater, Domine, cæli ac terræ, quia abscondisti hæc a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis. Ita Pater, quoniam sic placitum fuit ante te.* Et: *Nemo novit filium, nisi Pater, neque Patrem quis novit, nisi filius et cui voluerit filius revelare* (2). Hic vero non agitur de revelatione per externam prædicationem, nam eo modo revelaverat Deus multis aliis mysteria fidei, non solis iis, qui tunc crediderant, palam enim

Christus prædicabat in templo, et in synagogis: sed loquitur de interna illa revelatione, quæ persuadet fidem, quæ non datur omnibus, sed quibus placitum est ante Deum. De qua etiam dicitur Matth. xvi. *Beatus es Simon Bar Jona quia non revelavit tibi caro et sanguis, sed Pater meus qui in cælis est* (3).

Præterea cum B. Paulus multis prædicaret, Act. xvi, certe omnes poterant credere, alioqui non peccassent, non credendo; tamen sola credidit Lidia purpuraria, cujus rei causam reddens S. Lucas ait: *Aperuit Dominus ejus cor intendere his, quæ dicebantur a Paulo* (4). Cur autem aperuit Dominus cor ejus et non aliorum, nisi quia ex eo numero sola ipsa præordinata erat ad vitam æternam, ut idem Lucas dicit de aliis, qui crediderunt, Act. xiii.

Item, cum idem Paulus tam sæpe repetit, fidem esse donum Dei, et non omnium esse fidem, ut ad Ephes. iii, Philip. i, II ad Thess. iii. et alibi, non negat, omnes posse credere, si velint cooperari gratiæ prevenientis et sufficienti, neque dicit donum Dei esse fidem, quia Deus præbeat auxilium sufficientem ad credendum, id enim est donum commune omnibus, ac præsertim secundum adversarios. Nihil igitur significat aliud, nisi donum Dei ipsum velle credere, et tunc ipsa credere, quod non habent nisi qui credunt; quoniam eis solis Deus dignatur ita suadere, ut persuadeat.

Denique quod ait idem Apostolus I ad Corint. iv. *Quis enim te discernit? quid habes quod non accepisti* (5)? non solum probat, non discerni fidelem ab infideli, per bonum usum liberi arbitrii, præcedentem gratiam, sed etiam non discerni principaliter per liberam cooperationem gratiæ prevenientis, quasi ipsa cooperatio non sit donum Dei, nam adhuc posset fidelis inflari, ac dicere, discernit me cooperatio mea; ego enim cooperatus sum, ille cooperatus non est, cum eandem prevenientem gratiam haberemus. Vult autem Apostolus amputare omnem inflationis occasionem, et ut fideles intelligant, quod ipsum quod fideles sunt, donum esse Dei sibi gratis datum, aliis autem misericordie datum.

Altera ratio ducitur a dono perseverantiæ, hoc modo. Sine perseverantia nemo salvari potest: *Qui enim perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.* Matth. x. et Apoc. iii.

Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam (1). At perseverantia donum est Dei, quod non datur ex meritis, sed ex gratia, et quamvis omnes justi perseverare possint, si velint; tamen soli illi perseverant, qui habent hoc donum perseverandi, usque in finem, ac per hoc salus et prædestinatio ad salutem ex voluntate Dei simpliciter pendet.

Probatur assumptio hujus argumenti. Primum enim Dominus Joan. xiii. cum dixisset: *Si hæc scitis, beati eritis, si feceritis ea, subjungit, non de omnibus vobis dico; ego scio quos elegerim* (2). Ubi satis indicavit, non omnibus dari, ut perseveranter faciant, sed solum electis, et cap. xv. loquens istis, quos elegerat: *Ego posui vos, inquit, ut eatis et fructum offeratis, et fructus vester maneat* (3). Quod est idem ac si dixisset, ego dabo vobis bene operari, et perseverare in bono opere, usque in finem. Et Apostolus ad Roman. ix: *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei* (4). Ubi ponit homines velle et currere, id est credere et operari, ac per hoc habuisse gratiam credendi et operandi, et tamen quia videbat, non perventuros ad bravium, nisi eos, qui ex peculiari misericordia habent perseverantiam; ideo dixit: *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei.*

Et certe, si solum ex Dei misericordia diceretur pendere perseverantia, quia sine Dei auxilio, non posset homo perseverare, non autem quia faceret hominem ipsa misericordia infallibiliter perseverare, alioqui non perseveraturum, sicut dicitur: *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei*; ita contra dici posset, non miserentis Dei, sed volentis et currentis est hominis. Nam sine voluntate et actione hominis non perficit misericordia Dei, quod intendit. Quod si nemo audebit ita invertere verba divina, ne Spiritui sancto apertissime contradicat, plane sequitur id, quod diximus, ut ideo dicatur miserentis esse Dei, non volentis et currentis hominis, quoniam illi soli ex volentibus, et currentibus perveniunt, quos Dei misericordia perseveranter volentes et currentes facit.

Hem Philippen. ii: *Cum metu, inquit, et tremore salutem vestram operamini. Deus enim est, qui operatur in vobis velle et perficere, pro bona voluntate.* Quæ est ista consecutio, cum metu operamini, quia Deus est, qui opera-

tur (5). Nimirum Apostolus monet, ut quamvis bene operemur, non tamen nobis certo perseverantiam promittamus, sed cum metu et tremore Deo subjecti simus, a cujus manu pendet perseverantia nostra. Ipse est enim qui in iis, qui perseverant, operatur velle et perficere pro bona voluntate.

Denique ut alia multa testimonia divina præteream, S. Joannes in epist. i. cap. ii: *Ex nobis, inquit, prodierunt, sed non erant ex nobis; nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum* (6). Quem locum ita edisserit S. Augustinus in lib. de bono perseverantia, cap. 8. « Quid est quæso, non erant ex nobis? nonne utrique ex Deo creati, utrique ex Adam, utrique de terra facti erant, et ab eo, qui dixit, omnem flatum ego feci, unius ejusdemque naturæ animas accepturam? nonne postremo utrique vocati fuerant, et vocament secuti, utrique ex impiis justificati, et per lavacrum regenerationis utrique renovati? Sed si hæc audivit ille, qui sciebat proculdubio quod dicebat, respondere posset, et dicere, vera sunt hæc; secundum hæc omnia erant ex nobis verumtamen secundum aliam quamdam perseverantiam non erant ex nobis; nam si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum: quænam est ista discretio? non erant ex eis, quia non erant in Christo electi ante mundi constitutionem. » Hæc ille.

Dicit fortasse aliquis, loqui Apostolum Joannem de discretione ex præscientia bonorum operum, ut sensus sit, non erant ex præscientia Dei, quia Deus præviderat eos non perseveraturos. At hæc intelligentia nimis frigidam, et quasi puerilem reddit Apostolicam sententiam. Idem enim est, non erant ex nobis in præscientia, et non erant perseveraturi. Unde sequitur inepta illa consecutio, nam si fuissent perseveraturi, utique perseverassent. Quæ consecutio nihil arcani, aut divini continet. »

Dicit rursus alius, illud: « Non erant ex nobis », posse intelligi de simulatione fidei, ut sensus sit, videbantur exterioribus signis Christiani atque Catholici, sed jam præcisi erant corde a nobis. Ha enim exponit idem S. August. tract. 3. in epist. Joan. Respondeo, utramque verum esse, et inter se optime coherere; nam qui prædestinati non sunt, et per hoc in prædestinatione discreti

(1) Joan. VI, 45, 37; ibid. X, 26. — (2) Matth. XI, 25, 27. — (3) Matth. XVI, 47. — (4) Act. XVI, 44. — (5) I Corin. IV, 7.

(1) Matth. X, 22; Apo. III, 11. — (2) Joan. XIII, 47. — (3) ibid. XV, 16. — (4) Rom. IX, 46. — (5) Phil. II, 42. — (6) I Joan. II, 49.

ab aliis, qui sunt in Ecclesia electi ac prædestinati; sæpe etiam prius corde præcipientur, quam corpore, et verum est, illos non esse ex nobis, etiam cum videntur esse ex nobis, tum quia non sunt ex numero electorum; tum etiam quia sunt a nobis jam corde præcisi. Cæterum, hanc Apostolicam sententiam præcipue ad prædestinationem referendam esse, ex eo constat, quod Joannes ita secure affirmat: *Si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum*. Non enim id certo asseverari potest de quibuscumque sinceris, verisque Catholicis, nisi de numero sint eorum, de quibus Dominus dicit: *Non rapit eos quisquam de manu mea*. Joan. x (1).

Ad hæc testimonia, quibus speciale donum perseverantiæ comprobatur, addi possunt duæ solidissimæ rationes? Altera sumitur ab orationibus, quas jubemur assidue fundere pro dono perseverantiæ. Nam si perseverantiæ donum nihil esset, nisi auxilium, quo perseverare possimus, non esset opus tanta precum assiduitate; id enim donum semper habent qui justî sunt non enim deserit Deus, nisi prius ab homine deserat. Sic etiam donum perseverantiæ semel impetratum, amitti non posset, hoc est, si ante mortem revera obtineretur; non esset opus usque ad mortem donum illud a Domino petere: jubemur autem quotidie, quantumvis proficiamus, semper dicere: *Sanctificetur nomen tuum, Fiat voluntas tua. Ne nos inducas in tentationem, Libera nos a malo*. Quibus omnibus verbis quid aliud petimus, nisi, ut S. Cyprianus loquitur in serm. 6, « ut in eo, quod esse cœpimus, perseveremus? » Itaque recte S. Augustinus in lib. de bono perseverantiæ, cap. 47: « Restat, inquit, in his bonis usque in finem perseverantia quæ frustra quotidie a Domino petitur, si non eam Dominus per gratiam suam in illo, cujus orationes exaudit, operatur. »

Alterâ ratio sumitur a termino, ac periodo vitæ humanæ, quæ non ab alio, quam ab ipso hominum conditore statuitur: *Ipse, enim constituit terminos, qui præteriri non possunt*, Job. XIV; *Ipse aufert spiritum principum*, Psal. LXXY; *Ipse denique mortificat et vivificat*, II Reg. II (2). Cum igitur in manu Dei sit, justum rapere, antequam malitia illum depravet, et peccatorem expectare, donec ad sanitatem redeat; et contra, justum in vita relinquere, donec iterum labatur, et peccat

et peccatorem, antequam convertatur, de medio tollere, quis non videt perseverantiæ donum esse Dei? « Videle, inquit Augustinus loc. cit. a veritate quam sit alienum, negare donum Dei esse perseverantiæ usque in finem hujus vitæ, cum vitæ hujus, quando voluerit ipse, det finem: quem si dat ante imminem lapsum, facit hominem perseverare usque in finem. »

Tertiâ ratio ducitur a parvulorum diversitate, quorum aliqui rapiuntur statim a Baptismo, alii paulo ante Baptismum; quorum priores ad gloriam prædestinatorum, posteriores ad penam reprobatorum pertinere non dubium est, nec possunt hic ulla merita prævisa, ullusve bonus usus liberi arbitrii aut gratiæ fingi. Faciunt autem hoc argumentum multo adhuc firmiter et solidius apparere vanæ responsiones, quas nonnulli magno labore tandem reperiunt: « Mirum est, inquit S. Augustinus in epist. 103. ad Sixtum, cum his coartantur augustiis, in quanta se abrupta præcipitent, metuentes retia veritatis. »

Respondentibus igitur olim quidam, prædestinatos esse parvulos secundum opera, quæ Deus eos facturos fuisse præviderat, si diutius illis vivere contigisset. Sed refellit hæc responsionem idem August. in lib. de prædest. Sanctorum, cap. 12. ex eo, quod Apostolus definit II ad Corinth. v. omnes homines judicandos a Christo secundum propria corporis, id est, prout in hac vita corporali se gesserunt. Item ex eo, quod parum profuisset cuidam, rapi antequam malitia immutaret intellectum ejus, ut dicitur Sapient. IV. et contra multum profuisset Tyrîs et Sidonîs, fuisse credituros si Christi signa viderent, ut dicitur Matth. XI. si judicandi sumus secundum opera, quæ facturi eramus.

Respondent igitur alii, aliam esse rationem parvulorum, aliam adulorum; quoniam adulti, si non salvantur, in æternum pereunt; parvuli, si non salvantur, non tamen pereunt, sed habebunt extra regnum coelorum suam quandam vitam æternam, et beatam. Sed hæc solutio incidere in hæresim Pelagianam, docet August. in lib. de bono perseverantiæ, cap. 41. et 42. et nos etiam contra hunc errorem disseruimus in lib. VI. de statu peccati. Et certe fidelibus satis esse deberet, quod Apostolus ad Roman. V. tam aperte dicat, unius delicto om-

(1) Joan. X, 28. — (2) Job. XIV, 5; Psal. LXXV, 43; II Reg. II, 6.

nes homines in condemnationem missos esse.

Respondent alii postremo, casu fieri quod ex parvulis alii baptizentur, alii sine Baptismo decedant, quia videlicet alii nascuntur apud Christianos, alii apud infideles, alii debiliores sint ex naturalibus causis, quam ut ad Baptismum usque vivere possint; alii meliorem nacti sint corporis constitutionem, et ideo ad lavacrum, regenerationemque perveniant. Sed hæc responsio non videtur digna Christianis, qui providentiæ Dei erga homines ex sacris litteris, et ecclesiastica traditione dedicerint. Nam si non cecidit passer in terram, sine Patre nostro, qui in cœlis est, ut Salvator affirmat, quanto magis nos apud Deum pluris sumus illis? et si non disponeret Deus limites vitæ et mortis hominum; quomodo diceret Psal. LIV.: *Vix sanguinam, et dolosi non dimidiabant dies suos?* Quomodo, quod sæpe citavimus, lib. Sapient. IV. diceret: *Raptus est, ne malitia immutaret intellectum ejus* (1). Quomodo in Scriptura Testamenti veteris tam sæpe reiteretur, qui casu videbantur occisi traditos esse a Deo in manus hostium, aut ferarum? quomodo in ipsa lege divina promitteretur iis, qui parentes colunt, ut debent, vita diuturna super terram?

Deus igitur non mutat quidem cursum naturæ, sinitque res omnes agere motus suos, tamen ante mundi constitutionem sine dubio vidit, quid ab initio usque ad finem accideret, si hoc aut illo modo rerum causas, totiusque naturæ cursum, ordinemque dispo-neret. Et cum in manu ejus essent omnia, neque aliquid, nisi eo jubente, aut permit- tente fieri posset, proculdubio, res ita dispo- suit, ut omnia cooperarentur in bonum his, qui secundum propositum vocati sunt sancti.

Quod igitur parvulorum alii baptizentur, alii sine Baptismi gratia rapiantur, proxima causa referri poterit in causas naturales, ut parentum diligentiam, corporis complexio- nem, aliæque id genus; primaria causa non alia esse potest, nisi divina volun- tas.

Quarta ratio sumitur ab exemplo Christi, qui caput est, et princeps omnium electo- rum: *Christus enim prædestinatus est filius Dei in virtute* (2), ut Apostolus loquitur ad

Roman. I. et prædestinatus est omnino gra- tis, non propter opera aliqua prævisa; non enim aliqua opera facere potuit homo Christus ut filius Dei fieret, cum ex illo cœperit esset filius Dei, ex quo cœpit esse homo. Nam filium Dei unicum feminâ illa gratia plena concepit, non hominem aliquem, qui postea accedentibus meritis, ad personam filii Dei assumeretur.

Ut igitur Christus ipse gratis omnino prædestinatus est, ita membra Christi gratis prædestinata sunt; prædestinamur enim nos, *ut conformes efficiamur imaginî filii Dei* (3), ut ait Apostolus ad Roman. VIII. itaque sicut ille homo prædestinatus est, esse filius Dei naturalis, nullis præcedentibus meritis; ita nos etiam prædestinamur, ut simus filii Dei per adoptionem, nullis præcedentibus meritis. Vide hæc rationem eleganter tractatam ab August. in lib. de prædestinatione Sanctorum, cap. 15. et de bono perseverant, cap. ult. et de corrept. et grat. cap. 11.

Quinta ratio sumitur a fine prædestinatio- nis. Prædestinatio pro fine habet *ostensionem divitiarum gratiæ Dei, in vasa misericordiæ, et laudem gloriæ gratiæ suæ* (4), ut Apostolus testatur ad Roman. IX. et XI. et ad Ephes. I. et si prædestinaret homines Deus propter bonum usum liberi arbitrii, gratiæ prævisum, non ostenderet divitias gratiæ, sed jus- titiæ, aut æquitatis.

At, inquit, hæc ipsa ingens est gratia, quod Deus ad æternam gloriam homines prædestinare voluerit, propter bonum usum liberi arbitrii, vel gratiæ; non enim tenebatur Deus hoc facere, sed dimittere poterat omnes homines in massa perditionis, et ne sufficiens quidem auxilium ulli concidere. Sed si hæc sola esset gratia prædestinationis, non diceret Apostolus: « Deum ostendere voluisse divitias gratiæ in vasa misericordiæ ». Nec diceret, « reliquias secundum electionem gratiæ salvas fieri. » Nec diceret, « nos in Christo prædestinatos in laudem gloriæ gratiæ suæ. » Nam prædestinare velle eos, qui bene operabuntur, gratia est communi toti generi humano, non propria va- sorum misericordiæ, neque dici potest electio gratiæ, sed justitia, illa electio, qua eliguntur qui prævidentur bene operaturi; quamvis gratia dici possit, brevium hoc decertaturis proponere voluisse. Itaque non

(1) Psal. LIV, 24; Sap. IV, 11. — (2) Rom. I, 4. — (3) Rom. VIII, 29. — (4) Rom. IX, 23; ibid. XI, 33; Eph. I, 7.

dubium est Apostolo repugnare sententiam illorum, qui electionem salvandorum mere gratulam negant.

Sexta ratio, discretionem electorum a reprobis Scripturae referunt inter arcana, et Sacramenta altissima et inscrutabilia, ut patet ex illo Roman. XI. (3). *O altitudo divitiarum scientiae et sapientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, et investigabiles viae eius? quis enim cognovit sensum Domini? aut quis consiliarius eius fuit? aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei?* Quod enim eo loco tantopere admiratur Apostolus est, quod Deus omnia concluderet in incredulitatem, ut omnium miseretur, id est, permisit omnes fieri incredulos, prius gentiles, postea Iudaeos, ut omnium miseretur, id est, gentium, et Iudaeorum, et inde factum sit, ut aliquando ex gentilibus paucissimi, ac fere nulli salvarentur, nunc pluri salventur: Et contra, ex Iudaeis multi salvarentur aliquando, nunc paucissimi salventur, et rursus in fine saeculi iterum multi salvandi sint.

At si vera esset adversariorum sententia, nullum hic esset mysterium, nulla causa admirationis; diceremus enim Deum antiquis temporibus non misisse predicatores, nisi ad Iudaeos, quoniam videbat paucissimos fuisse inter gentiles, qui praedicatoribus fidem habituri essent; nunc autem contra eos mittere ac misisse, quia videbat plurimos futuros qui hoc tempore fidem reciperent. Et idem dici posset de Iudaeis; non est autem mirum, si Deus non salvare, sed damnare decrevit eos, quos minime credituros, maleque operaturos fuisse praevидit; sicut nemo miratur, si videat a iudice puniri noxios, liberari innoxios.

Apostolus autem admiratur et exclamat: *O altitudo divitiarum, quoniam videt in eadem causa Deum, qui non est acceptor personarum, aliorum misereri, aliorum non misereri; nam ut ostenderet, gentiles hoc tempore facile converti ad fidem, quia Deus miseretur eorum, et antea non credidisse, quia Deus eorum non miseretur; et Iudaeos, qui nunc increduli sunt, in fine credituros, quia Deus eorum nunc non miseretur, sed in fine miseretur, ita ait: Sicut aliquando vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis propter illorum incredulitatem: ita et isti nunc non credunt in vestram miseri-*

cordiam, ut et ipsi misericordiam consequantur, id est, sicut nunc Deus patitur Iudaeos manere incredulos, vestri autem miseretur, eosque convertit ad fidem, sic in fine mundi illum etiam miseretur, eosque convertet, et ideo post exclamationem illam: O altitudo divitiarum, rursus addit, quis prior dedit ei, et retribuetur illi? quoniam ex ipso, per ipsum et in ipso sunt omnia, ut ostendat, Deum praevinire omnia merita nostra, et omnem bonum usum liberi arbitrii, et propterea iure mirandum esse, et inter arcana inscrutabilia habendum, cur Deus hujus miseretur, illius non miseretur.

Postrema ratio haec esse potest, si Deus praedestinaret propter bonum usum liberi arbitrii, gratiae praevium, certe in hujus praedestinationis executionem, predicatores ad eos omnes dirigeret, quos praevidet bene, usuros Evangelio, atque apud eos omnes signa fieri vellet, quos ex iis signis converterendos, salvandosque praenoscit: at Deus ad Ezechielem, cap. III. dicit: *Si ad populum ignota linguae mitterem te, audirent te; domus autem Israel nolunt audire te, quia nolunt audire me.* Et Dominus Matth. XI. : *Si in Tyro et Sidone factae fuissent virtutes, quae factae sunt in te, otia in cinere et cilicio penitentiam egissent* (2).

Qui hic, obsecro, responderi potest? si praedestinavit Deus ex praevio bono usu liberi arbitrii, vel gratiae, cur non praedestinavit populos illos ignotae linguae, de quibus loquitur Ezechiel, et Tyrios et Sidonios, de quibus loquitur Dominus: istos enim bene usuros fuisse libero arbitrio et gratia, veritas ipsa testatur, et tamen extra controversiam est, hos non fuisse praedestinos, sed cum caeteris contumeliae vasis in massa perditae derelictos. Addi possent et aliae rationes, quas Theologi Scholastici egregie texunt. Sed haec potissima nobis visae sunt.

CAPUT XIII

Solvantur argumenta contra propositionem octavam.

Adversus octavam nostram propositionem de praedestinatione gratuita, non desunt argumenta tum ex Scripturis, tum ex Patribus, tum ex ratione deprompta.

(1) Rom. XI, 33. — (2) Ezech. III, 5, 6; Matth. XI, 21.

Primum Scripturae testimonium sumunt ex verbis illis Apostoli ad Roman. VIII. : *Quos praescivit et praedestinavit conformes fieri imaginis filii sui* (1). Videtur enim hac sententia significari, Deum praedestinasse illos, quos praescivit conformes futuros imaginis filii sui, ita ut praescientia futurae probitatis, sive probitas futura praecognita praedestinationis causa fuerit.

Respondeo: depravatio est ista non explicatio Apostolicae testimoniis; non enim dicit B. Paulus conformes futuros, sed, « fieri conformes »; non autem recte conjungitur, « fieri conformes », cum verbo « praescivit », sed cum verbo « praedestinavit ». Non enim recte diceretur « praescivit fieri », sicut recte dicitur « praedestinavit fieri ». Deest quidem in textu Graeco verbum « fieri », et solum est nomen *συνεμορφωσις*; tamen magna est apud nos auctoritas veteris interpretis, qui explicandi gratia addidit, « fieri », non autem, « futuros ».

Deinde quid opus est hyperbato, cum possimus recto ordine omnia planissime interpretari. Itaque sensus est eorum verborum, quos Deus praescivit, id est, quos praescivit scientia approbationis, quos dilexit, quos voluit, illos et praedestinavit conformes fieri, id est, ut conformes fierent imaginis filii sui. Nam scire, et praescire in Scripturis non raro pro scientia approbationis accipitur, ut patet ex illo ad Rom. XI. : *Non repulit Deus plebem suam, quam praescivit*; II ad Timoth. II. : *Cognovit Dominus, qui sunt ejus*; Matth. XXV. : *Non novit eos*. Psalm. I. *Novit Dominus viam iustorum*. Joan. XX. *Ego sum pastor bonus, et cognosco oves meas* (2).

Alterum testimonium sumunt ex illis verbis, II ad Timoth. II. *In magna domo sunt vasa aurea et fictilia, alia in honorem, alia in contumeliam. Si quis emundaverit se ab istis, erit vas in honorem, utile Domino, etc.* (3). Videmus enim hoc loco vasa in contumeliam posse per liberum arbitrium, et Dei gratiam, mutari in vasa in honorem. Non igitur ad Roman. IX. per vasa in honorem et in contumeliam intelliguntur praedestinati et reprobi, sola Dei voluntate, sed per opera praevia, aliqui falli posset praedestinatio, cum possint, ut idem Apostolus ait, vasa mutari, et de vasis contumeliae fieri vasa in honorem.

Respondeo: non dicit Apostolus, vasa in

contumeliam per emundationem fieri vasa in honorem; sed ostendit quo signo possint cognosci vasa in honorem; ac dicit, vasa in honorem habere duo signacula. Unum internum, quod a nobis in hac vita cerni non potest, notitiam videlicet divinae approbationis. Alterum externum, vitiationem iniquitatum et errorum. Cum enim Deus ita praedestinaverit homines, ut per bona opera eos pervenire velit ad gloriam, signum est praedestinationis, diligenter vitare peccata, et praesertim haeresum iniquationem. Itaque cum dixisset Apostolus, Hymeneum, et Philetum haereticos subvertisse quorundam fidem, addit non esse periculum, ne omnium fidem subvertant, quoniam fundamentum Dei firmum consistit, in electis videlicet, et addit signa electorum: « Habens, inquit, signaculum hoc, cognovit Dominus qui sunt ejus. » Et: « Recedat ab iniquitate omnis qui invocavit Domini ». Ubi illud: « Recedat ab iniquitate », non significat ex iniquo fiat justus, sed caveat ab iniquitate patranda, conservet iustitiam, quam semel accepit.

Deinde addit, non esse mirandum, si aliqui recedant a fide, et inter reprobos numerandi videantur: *Non in magna domo sunt vasa aurea, et argentea, et lignea ac fictilia, alia in honorem, alia in contumeliam.* Voluit enim Deus ad ostendendas divitias gratiae vasa habere in honorem, et ad iram suam iustam in impios declarandam, tolerat etiam vasa in contumeliam.

Denique repetit signum, quo possint utrumque cognosci vasa in honorem, et ait: *Si quis ergo emundaverit se ab his, id est, si quis non adhererit huiusmodi haereticis, sed mundum se ab eorum sordibus, et pollutione servaverit, erit vas in honorem, etc.*

At, inquit, saltem homines ipsi se vasa in honorem efficiunt, non igitur praedestinatione sunt vasa in honorem, nisi praedestinatio pendeat ex praevisione operum. Sed facilis est responsio. Nam Apostolus non dicit, si quis emundaverit se ab his, fiet vas in honorem, sed, *erit vas in honorem, id est, cognoscetur esse vas in honorem.* Deinde non est absurdum, homines et praedestinatione, et propriis actionibus fieri vasa in honorem: Deus enim praedestinavit quos voluit, ut essent vasa in honorem; sed efficit postea, ut sint tales, et gratia sua, et opere ipsorum, et non ideo pendet praedestinatio ab operibus, sed

(1) Rom. VIII, 29. — (2) Rom. XI, 4; II Tim. II, 19. — (3) I Tim. II, 20.

opera a prædestinatione. Nam quos prædestinavit, hos vocavit; quos vocavit, hos justificavit, quos justificavit, hos magnificavit (1), ad Roman. VIII. Itaque sunt opera bona effectus prædestinationis, licet Deus nos justificet concurrente libero arbitrio, et cooperante gratiæ ejus, ut infra suo loco docebimus.

Tertium testimonium sumunt ex Apocal. III. *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam* (2). At certe si corona potest amitti per mala opera, non prædestinavit Deus ullum ad coronam, nisi prævisis operibus ejus nisi fallax et mutabilis prædestinatio esse queat.

Respondet S. Thom. in 1. part. quæst. 23. art. 6. ad 1. coronam gloriæ duplici titulo debita esse posse, titulo prædestinationis, et titulo meritum; et quamvis, ut debita est priore titulo, simpliciter non possit amitti, tamen ut posteriore titulo debita est, ea ratione posse amitti. Sanctus autem August. in lib. de corrept. et gratiâ, cap. 13. rectissime monet, coronam gloriæ præparatam electis ante mundi constitutionem, amitti non posse tamen ut non amittatur, Deum efficere variis modis. Horum unum esse timores ac terrores, quibus sollicitudo, ac vigilantia excitatur,

Itaque dicitur prædestinato: *Tene quod habes, ne otios accipias coronam tuam*, quia revera si non perseveraret tenendo justitiam suam, amitteret coronam suam, sed hac admonitione et comminatione perterritus is, cui adhuc incerta est prædestinatio sua, tenebit sine dubio fortissime quod habet, et eo modo tandem perveniet ad coronam, quam non habet.

Quartum testimonium sumunt ex illo Matth. XXV. ubi pater familias, *distribuit unicuique talenta secundum propriam virtutem* (3). Videtur enim Deus omnibus gratiam præbere, sed variam pro varia dispositione naturæ, quam in hominibus inesse videt. Quod autem Deus facit, id se facturum ante prædestinavit, igitur prædestinatio ex prævisa dispositione naturæ, non ex sola Dei voluntate dependet.

Respondeo, nomine talentorum gratiæ gratis date illæ intelliguntur, quæ communes sunt electis cum reprobis, ut gratiæ sanitatum, donum linguarum, interpretatio sermonum, et alia id genus: nomine autem propriæ virtutis non significatur dispositio

naturæ, sed gratiæ unicuique data, ut talento sibi credito bene uti possit.

Sed esto, nomine propriæ virtutis intelligatur dispositio naturæ, quis, quæso, disposuit naturam, nisi quæ fecit naturam? Ille igitur qui facit, ut prædestinatis omnia cooperentur in bonum, ille, inquam, electis suis non solum gratiam tribuit, sed etiam naturam disposuit, atque ita prædestinatio radix et origo est omnium bonorum. Quamvis enim prædestinatio prærequirit aliquo modo rem esse, quæ prædestinatur, tamen non prærequirit eam esse talis, vel talis naturæ, nisi conditionaliter. Deus enim, ut supra diximus, antequam absolute aliquid vellet, vidit omnia, quæ accidere poterant, quibuscumque modis rerum ordo constitueretur.

Itaque vidit, exempli gratiâ, si talem prædestinaret, eum talis esse naturæ, ut parum aptus videatur ad id, ad quod eligitur, sed in arbitrio ejus fuit, vel eum non prædestinare, vel alio modo ejus temperare naturam vel naturam, quocumque modo dispositam corrigere, atque emendare per gratiâ, atque ita cum eum prædestinavit, simul constituit, ut tum natura, tum gratiâ, et quidquid illi unquam accidere posset, ei cooperaretur in bonum.

Quintum testimonium sumunt ex illo Matth. XX. *Voca operarios, et redde illis mercedem*. Et cap. XXV. *Percipite regnum, esurivi enim et dedistis mihi manducare, etc.* (4). Deus autem id facit in tempore, quod se ante omnia tempora facturum esse constituit; igitur constituit Deus ab æterno regnum cælorum illis dare, quos bona opera facturos fuisse prævidit.

Respondeo, alia ratio est prædestinationis, alia executionis. Constituit enim in prædestinatione, regnum cælorum dare certis hominibus quos absque illa operum prævisione dilexit: tamen simul constituit, ut quoad executionem, via perveniendi ad regnum, essent opera bona.

Itaque illa propositio, Deus ab æterno prædestinavit hominibus dare regnum per opera bona prævisa, potest et vera esse et falsa. Nam si illud: « Per opera prævisa », referatur ad verbum, « prædestinavit », falsa erit; significabit enim Deum prædestinasse homines, quia opera illorum bona prævidit: si referatur ad verbum, « dare », vera erit, quia significabit, executionem futu-

ram esse per opera bona, sive, quod est idem, glorificationem effectum esse justificationis, et operum bonorum, sicut ipsa justificatio effectus est vocationis, et vocatio prædestinationis.

Sextum testimonium sumunt ex illis locis: *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*, Joan. I. Et: *Vult omnes homines salvos fieri*, I ad Timoth. II. Et, *Neminem vult perire*, II Petr. III (1). Sed hæc explicata sunt cap. 3. Et satis commode intelligi possunt de antecedente voluntate.

Septimum sumunt ex illis locis, quæ testantur, Deum non accipere personas, Actor x, Roman. II. et alibi, quæ sunt etiam loco citato, quantum satis esse videbatur, exposita. Nam cum acceptio personarum sit vitium justitiæ contrarium, non habet locum in gratiæ donis, quale est prædestinatio.

CAPUT XIV.

Soleantur argumenta ex Patribus.

Præter Scripturas, adferunt etiam testimonia Patrum. Neque est hoc novum argumentum, sed antiquissimum. Scribit enim S. Prosper in epist. ad S. Augustinum Gallos, qui sententiam ejusdem Augustini de prædestinatione calumniabantur, illud potissimum objicere solitos, quod ea sententia veterum doctrinæ videretur esse contraria.

Sed respondeo idem Augustinus in lib. de bono perseverantiae, veteres Patres, qui ante Pelagium floruerunt, questionem istam nunquam accurate tractasse, sed incidenter solum, et quasi per transitum illam attingisse. Addit vero in fundamento hujus sententiæ quod est gratiam Dei non præveniri ab ullo opere nostro, sed contra, ab illa omnia nostra opera præveniri, ita ut nihil omnino boni, quod attinet ad salutem, sit in nobis, quod non sit nobis ex Deo, convenire Catholicos omnes. Et ibidem citat Cyprianum, Ambrosium et Nazianzenum, quibus addere possumus Basilium et Chrysostomum.

Basilium enim in orat. de humilitate: « Nihil, inquit, reliquit tibi, o homo, ad arrogantiam, cui gloriatio, ac spes est in mortificando omnia sua, et quaerendo in Christo vitam futuram, ejus primitias habentes jam

in his sumus, in totum in gratiâ viventes, et dono Dei. »

Chrysostomus homil. 12. in I. ad Corinth. tractans illud, *Quis enim te discernit, etc.* Igitur, inquit, quod accepisti habes, neque hoc tantum, aut illud, sed quidquid habes. Non enim merita tua hæc sunt, sed dona Dei. » Et homil. 24. in eadem epistol. scribit, omnem nostram possibilitatem esse positam in auxilio Dei, cui totum est tribuendum.

Ex his aliisque similibus Patrum sententiis recte colligit Augustinus, gratuita prædestinationis sententiam, et fidem in Ecclesia Catholica semper fuisse. Neque enim defendi potest prædestinatio ex operibus, prævisis, nisi aliquid boni ponatur in homine justo, quo discernatur ab impio, quod non sit illi a Deo; quod sane Patres omnes summa consensione rejiciunt. Sed videamus, quid ex Patribus particulatim objici solet, et qua ratione sit explicandum.

Primum igitur profertur S. Irenæus, qui in lib. 4. cap. 48. ita loquitur: « Quotquot scit non credituros Deus, cum sit omnium præcogitor, tradidit eos infidelitati eorum, et avertit faciem ab hujusmodi, relinquens eos in tenebris, quas ipsi sibi elegerunt. »

Respondeo: hæc sententia verissima est, quoniam docet, Deum esse justum, et non punire nisi propter peccatum, quæ verissima sunt: non autem negat, Deum esse misericordem, et quibusdam reddere bona pro malis eructo eis per gratiam ab infidelitate ipsorum. Itaque Irenæus id ipsum dicit, quod ante eum Apostolus dixerat, ad Roman. I, nimirum, Deum tradidisse, quosdam in reprobum sensum, quoniam ita meruerant eorum peccata, cum oblatam Dei cognitionem, et fidem recipere nolissent. Et quemadmodum in tempore Deus illos tradidit infidelitati ipsorum, et qui credere noluerant, sic in æternitate ab illis avertit faciem, eosque in suis tenebris dereliquit, quos minime credituros fuisse prævidit. Denique hæc sententia, ponit causam in homine, cur reprobetur, non ponit cur prædestinetur.

Secundo loco profertur Joannes Chrysostomus, qui homil. 31. in Matth. scribit, Matthæum tunc vocatum esse a Christo, cum Christus vidit eum non repudiaturum vocationem. Et idem dicit de vocatis ad vineam, homil. 56. Rursus idem auctor in

(1) Rom. VIII, 30. — (2) Apo. III, 41. — (3) Matth. XXV, 15. — (4) Matth. XX, 8; ibid. XXV, 35.

(1) Joan. I, 9; I Thm. II, 4; II Pet. III, 9.

comment. ad cap. ix. epist. ad Rom.: « Multi, inquit, Matthæo meliores esse videbantur ab apparenti operum argumento; verum qui arcana novit, quique cogitationis aptitudinem probare potest, is et in cœno margaritam jacentem novit, omissisque aliis, admiratus hujus pulchritudinem, illum elegit, voluntatisque nobilitati suam cum adjunxisset gratiam, probatum illum esse prononciavit. »

Respondeo: illa ipsa fuit gratia prædestinationis, quod Christus tunc vocare voluerit Matthæum, cum eum prævidit non repudiaturum esse vocationem. Car enim non sic vocavit Tyrios, et Sidonios et Capharnaitas, aliosque tam multos, qui non crediderunt, nisi quia non eos prædestinaverat? neque enim defuisset Christo sapientia, qua tali tempore et modo illos vocaret, quo sciret infallibiliter secuturos, si eos ita vocare voluisset.

Itaque non dicit Chrysostomus Christum prædestinasse Matthæum, quia prævidit eum non reluctaturum vocationi, sed dicit, Christum vocasse Matthæum, quando vidit eum non reluctaturum. Loquitur enim de executione prædestinationis, non de ipsa prædestinatione; effectus igitur prædestinationis fuit, ut Matthæus, vocante se Christo, ita dispositus esset, ut Christi voci, et Spiritus sancti luminis non resisteret.

Ille vero pulchritudo et nobilitas voluntatis, atque aptitudo ad Apostolatam, quam in Matthæo Christum admiratum esse Chrysostomus dicit, non est aliquid naturale, sed ipsa gratia prædestinationis, quæ in Matthæo, quamvis fenerator lucebat. Sicut enim Johan. x, Christus vocat oves suas homines ethnico et peccatores, cum ait: *Alas oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili, et illas oportet me adducere, et vocem meam audient* (1); quoniam prædestinatione oves erant, quamvis reipsa tunc lupi essent; et sicut Johan. II, cum scribit, Christum moriturum fuisse, ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum, filios Dei nominat ratione prædestinationis eos, qui reipsa tunc filii diabolerant. Ita Christus, Chrysostomo teste, vidit Matthæum in telonio esse margaritam in cœno, quoniam in prædestinatione margarita erat, qui re ipsa tunc ex publicanis et peccatoribus erat.

Proinde admiratus Christus eam pulchritudinem et nobilitatem voluntatis, quæ in

Matthæo ut dixi, ex prædestinatione lucebat, illum elegit, quem a Patre, jam ante mundi constitutionem electum sciebat, et cum gratia prædestinationis, gratiam vocationis et justificationis adjunxisset, probatum illum jure pronuntiavit. Ita igitur Chrysost. sententiam recte exponi potest, præsertim cum ipse, ut paulo ante diximus, homil. 12. in I. ad Corinth. totum quod in nobis est boni, Dei gratia tribuat.

Tertio loco proferunt S. Ambrosium in comment. ad cap. VIII. ad Roman. ubi sic ait: « Illi secundum propositum vocantur, quos credentes præscivit Deus, ut antequam crederent scirentur. Quos enim præscivit sibi devotos futuros, ipsos elegit ad æterna præmia. » Item incap. 9: « Ejus, inquit, miserebor, quem præscivi post errorem recto corde reversurum ad me. »

Respondeo: commentarios istos falso tui sancto Ambrosio, viri docti non sine causa judicant. Sed cujuscumque sint, satis commode potest hujus auctoritatis sententia explicari. Nam in priore loco, non loquitur auctor iste de prædestinatione, sed de vocatione, quæ est prædestinationis effectus. Verissimum autem est, Deum vocare secundum propositum eos, quos præscit credituros sibi, quæ devotos futuros; credituros autem et devotos futuros prænoscit, quoniam scit se eos prædestinasse, ac per hoc etiam eis præparasse gratiam, qua sine dubio credentes et devoti efficerentur. Dicit enim S. Ambrosius in lib. VII. in Luc.: « Quos dignatur, vocat, et quem vult, religiosum facit; et, si voluisset, Samaritanos de indevotis devotos fecisset. »

At, inquit, tametsi auctor ille loquatur de vocatione, cum ait, illi secundum propositum vocantur, quos credentes præscivit: tamen paulo post loquitur de electione, cum subjungit: « Quos enim præscivit sibi devotos futuros, ipsos elegit ad æterna præmia. » Igitur Deus non elegit prædestinatos ad gloriam, nisi prius opera ipsorum bona prævideat.

Respondeo: illud, elegit, fortasse intelligendum esse de electione, quæ fit in tempore, cum homines a Deo vocantur, de qua Christus dicit: *Ego vos duodecim elegi. Et: Ego elegi vos de mundo. Et: Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Hæc enim electio idem est cum vocatione secundum propositum, et non est prædestinatio, sed prædesti-

nationis effectus. Sed si quis contendat, accipiendum esse de electione æterna, dicendum erit electionem æternam duobus modis considerari posse: uno modo, ut est intentio dandi gloriam; alio modo, ut est dispositio executionis, et quasi executio in mente divina. Nam priore modo electio est mere gratuita, et nullam prærequirit prævisionem operum bonorum, et de hac dicit Dominus Luc. XII: *Complacuit Patri vestro dare vobis regnum* (1). Posteriore modo præexigit prævisionem meritorum. Non enim vitam æternam sub ratione præmii Deus dare disposuit, nisi iis, quos bene operaturos esse prævidit. Et de hac iste auctor recte dicit, quos præscivit sibi devotos futuros, ipsos elegit ad æterna præmia.

Ut autem id melius intelligatur, considerandum est, gloriam, in genere causa finalis priorem esse bonis operibus. Ipsa enim est finis, illa sunt media ad finem: in genere autem causa efficientis priora esse opera bona, quam sit ipsa gloria, quoniam illa sunt causa, ipsa est effectus. Deus igitur prius vult electis gloriam, quam bona opera, quoad intentionem, ideo enim vult illis dare bona merita, quia vult dare coronam glorie; nam prior est finis in intentione, quam media, cum non intendantur media, nisi propter finem; et hoc modo non elegit ad gloriam, ex prævisione meritorum, sed contra eligit ad merita ex prævisione glorie. At quoad voluntatem executionis, quæ respicit gloriam, ut effectum meritorum, prius vult Deus electis dare bona merita quam glorie coronam, et hoc modo elegit Deus ad gloriam, ex prævisione operum bonorum.

Atque hæc distinctio poterunt explicari plurima dicta Patrum, ac præsertim Græcorum, Theodoret, Theophylacti, Œcumenii in cap. 8. et 9. ad Roman. qui dicunt, Deum prædestinasse ad gloriam eos, quorum bonum propositum ante prænoverat. Accipiunt enim prædestinationem et electionem pro voluntate dandi vitam æternam propter merita, id est, pro dispositione executionis, ut diximus; Patres enim cum ad populum verba facerent, ea dicebant, quæ utiliora videbantur ad excitandos homines ad opera bona.

Illud autem quod ultimo loco objiciebatur ex prædicto auctore: « Ejus miserebor, quem præscivi post errorem toto corde reversurum ad me, » difficultatem non habet.

Significat enim eo loco misericordia propositum justificationis; illos enim Deus justificare disposuit, quos præscivit toto corde, id est, vere et ex animo convertendos. Nulle autem toto corde convertuntur ad Deum, nisi quos ille præveniendo, excitando et adjuvando convertit; proinde illorum miserebor eos justificando, quorum miserus fuerit eos vocando secundum propositum, et illorum miserebor eos vocando secundum propositum, quorum miserus fuerit eos prædestinando. Atque hoc est quod ad Mosem dictum fuisse testatur Apostolus ad Roman. IX. *Miserebor cujus miserus fuero, et misericordiam præstabo eum miserebor* (2).

Quarto, proferunt S. Hieronymum, qui in epist. ad Hedibiam quæst. 10. sic ait: « Vasa misericordiae non solum populus gentium est, sed etiam qui ex Judæis credere voluerunt. » Ex quo ostenditur, non gentes eligi, sed hominum voluntates. Item lib. I. in epist. ad Galat. tractans illa verba: « Cum placuit ei, qui me segregavit ex utero, » etc.: « Ex Dei præscientia, inquit, evenit, ut quem scit justum futurum prius diligat, quam oriatur ex utero. » Idem quoque repetit in comment. ad cap. I. Malach. Proferunt etiam aliqui commentaria Hieronymi in cap. VIII. et IX. ad Roman. sed ea non Hieronymi esse, sed Pelagii, aut Pelagiani alicujus non dubium est.

Respondeo: in priore testimonio loquitur sanctus Hieronymus de electione ad justificationem, per quam homines efficiuntur vasa munda, et in honorem. Elegit autem Deus ad justificationem, quos prævidet credituros; sed illos prævidet credituros, quibus fidem se donaturum esse prænovit. Pari ratione diligit Deus homines, ut dicitur in posteriore testimonio, quos præscit justos futuros, sed illos præscit justos futuros, quos prius dilexit ut justi fierent.

Postremo, adduci solent duo loca S. Augustini. Primus locus est in libro de prædestinatione et grat. cap. 15. ubi videtur Augustin. discretionem justorum ab injustis referre, tamquam in ultimam causam, in eorum liberam voluntatem. Alter locus est in lib. 83. questionum, quæst. 68. ubi habentur hæc verba: « Cui vult miseretur, et quem vult indurat: sed hæc voluntas Dei injusta esse non potest, venit enim de occultissimis meritis; quia et ipsi peccatoressunt,

(1) Joan. X, 16.

(1) Luc. XII, 32. — (2) Rom. IX, 15.

cum propter generale peccatum unam massam fecerint; tamen non ideo nulla inter eos diversitas est, præcedit ergo aliquid in peccatoribus, quo, quamvis nondum justificati sint, digni efficiantur justificatione, et item præcedit in aliis peccatoribus, quo digni sint obtusione. »

Respondet: liber de prædestinatione et gratia non judicatur ab hominibus doctis, S. August. opus, cum nulla ejus fiat mentio in retractationibus, neque in indiculo Possidii. Sed quisquis fuerit ejus libelli auctor, non videtur, meo quidem judicio, ab Augustini sententia dissentire. Nam, ut omittam alia multa loca, sic loquitur cap. 16. « Hanc, itaque, divinam electionem non meritis reddi, sed sola voluntatis munificentia donari hominibus, Moses cum jam tunc, quamvis carnalem populum doceret, ostendit, etc. » In loco igitur nobis objecto, refert quidem ille auctor discretionem justi ab impio in hominum voluntates, sed mox adjungit, ultimam resolutionem fieri in Dei voluntatem; qui unum misericorditer adjuvit, alterum juse deseruit.

Quod attinet ad alterum locum, Petrus Lombardus in iv. lib. sentent. distinct. 41. existimat sanctum Augustinum retractasse hunc locum, cum alia similia retractavit. Sed non est opus ad retractationis asylum confugere: non enim disserit eo loco sanctus August. de prædestinatione, quæ nullam habet causam ex parte hominum, sed de obduratione et justificatione, quæ habent causas ex parte hominum, quamvis sæpe, ut ipse dicit, secretissimas. Obdurat enim Deus homines propter peccata, et justificat propter merita. Sic enim vocat Augustinus et hoc loco, et alibi passim dispositiones ad justificationem, quæ tamen merita non sunt in illis, nisi ex gratia: « Gratia enim (ut idem Augustinus ait in epist. 106.) meretur augeri, ut aucta mereatur et perfici. »

CAPUT XV.

Solvuntur argumenta ex rationibus, et simul ostenditur, non solum ad gratiam efficacem, sed etiam ad gloriam, gratis homines eligi.

Sequuntur objectiones depromptæ ex ratione. Prima ratio, electio prærequirit dis-

paritatem in iis, qui eligendi sunt; unusquisque enim, qui in eligendo non errat, id eligit, quod melius est: non igitur electio salvandorum facta est sine aliqua prævisione operum aut dispositionis ex parte nostri. Et confirmatur argumentum ex Augustino in lib. i. ad Simplicianum, quæst. 2, qui sic ait: « Nemo eligitur, nisi jam distans ab illo, qui rejicitur: Unde quod dictum est, quia elegit nos ante mundi constitutionem, non video quomodo sit dictum, nisi præscientia. » Et confirmatur iterum idem argumentum, quoniam secundum Scripturas vita æterna est vera merces operum; igitur non datur, nec promittitur, nec destinatur, nisi propter opera saltem prævisa.

Propter hoc argumentum non defuerunt, qui distinguerent prædestinationem ab electione, ac dicerent, prædestinationem esse priorem electione, et prædestinatione quidem præparari certis hominibus infallibilia media ad salutem; electione vero præparari gloriam. Denique prædestinationem esse plane gratuitam, electionem autem a bonorum operum prævisione pendere. Horum sententia non est ullo modo errori Pelagianorum, aut Cassiani et Fausti affinis, et videtur aliquando ipsius etiam Augustini fuisse; nam in lib. i. ad Simplicianum, quæst. 2, sic ait: « Non quia invenit Deus opera bona in hominibus, quæ eligat, ideo manet propositum justificationis ipsius; sed quia illud manet, ut justificet credentes, ideo invenit opera, quæ jam eligat ad regnum coelorum, etc. »

Verumtamen est hæc opinio parum congruens cum Scripturis, et libris Augustini posterioribus, et ipsa ratione. Scriptura enim Luc. xii. aperte facit electionem ad regnum mere gratuitam, cum ait: *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro, dare vobis regnum* (1). Nam et verbum, *complacuit*, et nomen, *Pater*, et vocabula illa, *pusillus grex*, aperte indicant gratiam, non justitiam. Sic etiam Apostolus ad Roman. viii. cum ait: *Quos præscivit, et prædestinavit, conformes fieri imaginis filii sui* (2), significat dilectionem, ac per hoc voluntatem glorificandi priorem esse prædestinatione, non posteriorem, ut illa opinio docet. Illos enim prædestinavit conformes fieri Christo, quos præscivit præsentia approbationis, ut supra diximus. Quare etiam

cap. 9. dicit, vasa in honorem præparata in gloriam, ex sola misericordia separata esse a vasis factis in contumeliam, atque aptatis in interitum. Denique ad Roman. xi. dicit, reliquias secundum electionem gratiæ salvas fieri, ubi videmus non solum prædestinationem, sed etiam electionem esse opus gratiæ.

Porro S. Augustinus cum scripsit libros ad Simplicianum, adhuc juvenis erat, neque multa invenerat in hac difficillima questione, quæ postea majori diligentia investigavit et reperit. Itaque cum incidisset in illa verba ad Roman. ix: *Ut secundum electionem propositum Dei maneret*, et non posset intelligere, quomodo Deus eligeret, si nulla esset disparitas in rebus eligendis, suspensio est mutandam esse interpunctionem, et Apostolum non velle dicere, ut secundum electionem propositum Dei maneret, ideo non ex operibus, sed ex vocante dictum esse, major serviet minori, sed velle dicere, Jacob et Esau nihil boni aut mali egisse, ut inde secundum electionem propositum Dei maneret. Ex qua mutatione interpunctionis colligit, non propositum Dei secundum electionem manere, sed contra, electionem manere, secundum propositum Dei.

Sed postea intellexit, hæc expositionem esse violentam et extortam, et non fuisse necessarium redigi ad has angustias, cum dici potuisset, Deum diligendo, vel eligendo facere disparitatem: sic enim ait in epist. 105. ad Sixtum: « Qui sunt isti, qui respondent Deo, quandoquidem ille Rebecca habente geminos ex uno concubitu patris nostri Isaac, cum illi nondum nati, nihil egissent boni vel mali, ut secundum electionem propositum ejus maneret, electionem scilicet gratiæ, non debiti, electionem, qua eligendos facit ipse, non invenit; non ex operibus, sed ex vocante dicit, etc. » Et in epist. 106. ad Paulinum: « Non ex operibus, sed ex vocante dictum esse intelligatur, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non meritum hominis antiret; non enim dicit electionem voluntatis humane, sive nature, cum par esset in utroque mortis damnationisque conditio, sed electionem procul dubio gratiæ, quæ non invenit eligendos, sed facit. » De qua et in consequentibus ejusdem epistolæ loquens ait: « Sic ergo et in hoc tempore, reliquiae per electionem gra-

tiæ salvæ factæ sunt. » Vides quam aliter sapiat Augustinus senex, quam Augustinus juvenis? nam senex scripsit ad Sixtum et Paulinum, juvenis ad Simplicianum.

Idem etiam in lib. de corrept. et gratia, cap. 7. iterum exponit, ut secundum electionem propositum. Dei maneret, ideo non ex operibus, sed ex vocante dictum esse, major serviet minori. Et idem loquens de ipsa electione, quæ non ex operibus, sed ex vocante est, ait: « Electi sunt autem ad regnandum cum Christo. » Et infra cap. 13. « Hæc, inquit, de his loquor, qui prædestinati sunt in regnum Dei. » Et in lib. xxii. de civit. Dei cap. 21: « Quid dabit eis, quos prædestinavit ad vitam, qui hæc dedit eis, quos prædestinavit ad mortem? Et infra: « Unde Apostolus de ipsis in regnum illud prædestinatis loquens, etc. » ubi prædestinationem, quam ubique prædicat, mere gratuitam, non solum dicit esse ad gratiam, ut vult illa opinio, quam refutamus, sed etiam ad vitam et ad regnum.

Postremo, repugnat illa opinio rationi, nam media, ut media, non possunt appeti, nisi propter finem, non igitur potuit Deus velle dare certis hominibus media infallibilia ad salutem, nisi prius dare vellet iisdem hominibus ipsam salutem.

Hæc igitur opinio repudiata, Respondemus ad argumentum initio propositum, disparitatem inter eligendos facere ipsam Dei electionem. Quos enim Deus eligere dignatus est, illi fuerunt digni, qui eligerentur; nam eodem modo amari non possunt, nisi boni, et tamen Deus amando facit bonos. Ad confirmationem ex Augustino jam est responsum.

Ad alteram confirmationem ex ratione mercedis, respondeo, vitam æternam vere proprie esse mercedem, et meritis operum bonorum acquiri; nam hoc ipsum est in prædestinatione, ut per merita acquiratur.

At, inquit, nemo dicitur acquirere, quod jam aliunde ei debetur, ergo si jure prædestinationis debetur electis beatitudo, certe illam meritis non acquirunt. Respondeo, ex prædestinatione non acquiri jus ullum electis ad beatitudinem, neque eis deberi, nisi postquam illam sibi bene merendo pepererint. Oritur quidem ex prædestinatione certitudo et infallibilitas gloriæ electorum, quoniam quod Deus proposuit ac decrevit, omnino

(1) Luc. XII, 32. — (2) Rom VIII, 20.

(1) Rom. IX, 11.

fiet, sed fiet eo modo, quo ipse voluit fieri. Simile esset, si insignis aliquis medicus certo sciret tali pharmaco febrem curari, et intendens aliquem curare, ejusmodi pharmacum illi praeberet. Tunc enim certa esset salus aegroti ex voluntate, atque intentione Medici; et tamen vere ac proprie pharmacum illud adhibitum esset causa sanitatis.

Secunda obiectio, omnes homines habent saltem pro loco et tempore auxilium, quo converti possint, si velint, ut supra nos etiam ipsi docuimus, et omnes justi ex doctrina Ecclesiae perseverare possunt usque ad mortem, si velint; igitur aut pendet ex praevisione operum, aut incerta esse potest et fallax electio; nam si potest, qui forte non est electus, converti, si velit, et post conversionem perseverare si velit; quid impedit, quo minus convertatur et perseveret? et contra, si potest qui forte est electus, non converti, aut non perseveraret si nolit; quid prohibet, quo minus converti aut perseverare nolit? et, sive ille velit, vel iste nolit, nonne divina vacillabit electio?

Respondeo: habent omnes pro loco et tempore sufficiens auxilium, quo possint converti, ac deinde etiam perseverare, si velint: sed re ipsa nemo convertitur, nemoque perseverat, nisi qui habet speciale donum poenitentiae et perseverantiae, quod non omnibus datur, sed iis tantum, quibus Deus dandum esse judicaverit. Unde autem fiat, ut cum omnes possint converti, aut perseverare, illi soli convertantur et perseverent, qui habent ista dona, explicatum est libro superiore, ubi tradita est distinctio gratiae sufficientis et efficacis.

Sed instant nonnulli: ponatur aliquis electus in extremo vitae, qui usque ad illam horam in sceleribus vixerit; vel potest iste libere gratiam conversionis repudiare, vel non potest; si potest, igitur potest electus non salvari; si non potest, igitur electio tollit arbitrii libertatem.

Respondeo, potest ille libere gratiam repudiare, sed certum est non repudiaturum, quia Deus vocabit illum, sicut videt congruum illi esse, ut vocalem non respuat. Hoc enim modo gratia Dei vera a nullo duro corde respuitur, quoniam ad hoc datur, ut cor emolliat. Neque periculum est ne forte sapientiae divina ratio desit, qua possit unicuique homini persuadere quidquid ei liberit.

Tertia obiectio, saepe gloria beatorum pendet ex peccatis impiorum, ut gloria martyrum

ex malitia persecutorum, gloria doctorum, ex perfidia haereticorum, gloria virginum, ex tentationibus impudicorum: Deus autem non potest esse causa peccati: igitur non eligit Sanctos ad gloriam, nisi post certaminum victoriaeque praenotionem.

Respondeo: propter hoc argumentum non desunt, qui doceant, Deum ex praedestinatione non decrevisse electis, nisi gradum unum gloriae, cum videlicet, qui datur parvulis per baptismum; reliquos autem gradus post praevisionem totius vitae, atque omnium certaminum statuisset. Sed non est opus ad ista confugere, si modo teneamus, quod supra diximus, Deum, antequam aliquid absoluta voluntate decreverit, praescivisse quicquid unquam accidere posset, si haec aut illa ponerentur. Ex hac enim conditionali praenotione potuit Deus in praedestinatione definire unicuique electorum omnem illam gloriam, ad quam eum pervenire decerneret, ac deinde merita illi convenientia praeparare. Neque sequitur ex hac sententia, ut Deus decerneret ac velit peccata, sine quibus non possunt Sancti habere merita, quae illis Deus in praedestinatione decrevit: Nam satis est ad certitudinem ejusmodi meritum, ut Deus praeviderit fore, ut a persecutoribus martyres occiderentur, si ipse permisisset.

Neque solum opinio illa, quae distinguit gradus gloriae, qui dantur sine praevisione meritum, ab iis qui dantur ex praevisione non est necessaria, sed neque probabilis nobis esse videtur. Nam, qua ratione Deus prius elegit parvulos ad gloriam, quam Baptismus eorum praeparat; quoniam gloria est finis, et Baptismus est medium ad finem, et prius in intentione est finis, quam medium; eadem ratione prius Deus elegit martyres ad palmam martyrii, quam victoriam eorum praeparat, quoniam palma est finis, et victoria est medium.

Deinde ex hac opinione sequi videtur, ut aliquorum praedestinatio simpliciter ab operum praevisione dependeat. Nam cum aliqui non baptizantur, nisi in sanguine suo, quod S. Emerentianae contigisse legimus; illis certe non datur alius gradus gloriae, nisi quem per martyrium sibi ipsi acquirunt; illum autem gradum ex praevisione martyrii dari, non ex gratuita praedestinatione opinio illa contendit.

Quarta obiectio, Deus non reprobat ante praevisionem operum, quia reprobatio ad justitiam pertinet, ex sententia Augustini; igitur

neque praedestinatur ante praevisionem operum, quoniam qui non est reprobatus, hoc ipso est praedestinatus.

Respondeo: reprobat Deus ante praevisionem operum quatenus non vult aliquem ex massa peccati liberare. Et hoc modo, qui non est reprobatus hoc ipso est praedestinatus ante praevisionem operum; reprobat tamen post operum praevisionem, quatenus vult aliquem condemnare; neque est eadem ratio electionis et reprobationis hoc modo posteriore consideratae, quoniam electio est opus gratiae, reprobatio opus justitiae, ut copiosius ostendemus in cap. sequenti. Itaque quos reprobat, juste reprobat, quia peccatum ipsorum id meretur; quos praedestinatur, ad vitam misericorditer praedestinatur, quia natura peccato originali infecta, poenam non gloriam merebatur.

Quinta obiectio, si Deus absque operum nostrorum praevisione praedestinaret, sine dubio aut omnes, aut majorem partem hominum praedestinaret ad vitam, cum sit natura bonus; et misericordia ejus sit super omnia opera ejus. At pauci sunt qui salvantur, ut ex Evangelio colligitur, Matth. vii. Igitur non praedestinatur Deus, nisi secundum praevisionem operum, sive boni aut mali usus liberi arbitrii.

Respondeo: hoc argumentum aliquid fortasse concluderet, si praedestinatio non praesupponeret originale peccatum. Nam in Angelis ita factum videmus, ut major pars ad vitam praedestinata fuerit. Caeterum, cum universum genus humanum damnationem justissimam per peccatum primi hominis incurrisset, magna est misericordia Dei, quod multis indebitam gratiam donare voluerit; cur autem Deus, cum posset etiam post peccatum, omnes liberare, minorem partem liberandam esse decreverit, rationem esse dicit S. Augustinus in epist. 157. ut intelligeremus, quid omnibus deberetur.

Sexta obiectio, haec de praedestinatione sententia videtur impedimentum adferre correptioni, exhortationi, orationi, industriae, diligentiaeque, et, quod est omnium gravissimum, desperationem adferre, ut non libeat aliquid boni agere, sed contra omni generi flagitiorum et corruptelarum se dedere. Qui enim praedestinatus ad vitam non fuerit, sed reprobatus, quidquid egerit, et quomodocumque vixerit, salvari non poterit; qui vero fuerit praedestinatus ad vitam, quidquid tandem egerit, et quomodocumque

vitam traduxerit, sine dubitatione salvabitur.

Respondeo: hoc argumentum praecclare dissolvit S. August. in lib. de bono persever. extremo. Nos breviter respondemus, tantum abesse ut haec sententia de praedestinatione, correptiones, exhortationes, orationes, industrias, diligentias, et spem bonam impediatur, ut potius haec omnia ponat, atque confirmet. Deus enim praedestinavit homines, sed ita praedestinavit ut per haec media pertingant ad finem. Neque verum est, reprobum, quidquid egerit, damnandum et praedestinatum, quidquid egerit, salvandum. Non enim damnabuntur nisi mali, neque salvabuntur nisi boni; sed hoc tamen est verum, omnes reprobos, malos, et omnes electos, bonos aliquando futuros; et quoniam dum hic vivimus, incerta est tum electio, tum reprobatio, sicut nemo salutem desperare, ita etiam nemo certo debet de sua felicitate presumere, sed cum metu et tremore salutem suam operari.

CAUT XVI.

Causam reprobationis impiorum partim ad solam Dei voluntatem, partim ad peccata per rursus referendam esse.

Nona propositio: « Reprobatio, quam S. August. praedestinationem ad interitum vocat, duos actus comprehendit, alterum negativum, cujus nulla est causa ex parte hominum, alterum positivum, cujus causa est peccati originalis, actualisve praevisionis. » De hac nova propositione hoc loco breviter disseremus, quoniam maxima pars lib. ii. de statu peccati, in hac ipsa re explicanda consumpta est; nam quemadmodum praedestinationem, sive electionem gratiae contra Pelagianos defendimus, ita reprobationem justissimam contra Calvinianos defendere cogimur, qui cum homines ante praevisionem peccati ad peccatum et mortem aeternam praedestinatos esse contendunt, cum ipsa Dei justitia pugnant, et omnia hominum scelera in Deum auctorem refundunt. Sed de hac re satis multa loco notato; nunc propositionem nostram breviter explicemus.

Dicimus igitur primum, reprobationem a S. Augustino praedestinationem ad interi-